

วิชาการบัญชีเบื้องต้น 2

Introduction to Accounting II

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546

สุวรรณา พรมทอง

สาขาวิชาการบัญชี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี

กระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

หัวข้อเรื่อง

1. ความหมายของสินค้า
2. ความหมายของธุรกิจพาณิชย์กรรม
3. ขั้นตอนในการซื้อขายสินค้า
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า
5. เงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า
6. ภาษีมูลค่าเพิ่ม

สาระสำคัญ

1. สินค้า หมายถึงสินทรัพย์ที่มีตัวตนหรือสิ่งของที่กิจการมีไว้เพื่อจำหน่ายให้กับลูกค้าและหวังผลกำไรจากการจำหน่ายสินค้านั้น ๆ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า ได้แก่ใบสั่งซื้อ ใบกำกับภาษี/ใบส่งของ/ใบกำกับสินค้า ใบขอลดหนี้หรือใบส่งคืน ใบหักหนี้หรือใบรับคืน ใบเสร็จรับเงิน
3. เงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า ได้แก่เงื่อนไขการชำระเงินค่าสินค้า เงื่อนไขเกี่ยวกับส่วนลด เงื่อนไขเกี่ยวกับค่าขนส่งสินค้า
4. ภาษีมูลค่าเพิ่ม หมายถึงภาษีที่เรียกเก็บจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการส่วนที่เพิ่มขึ้น ในแต่ละขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่ายสินค้าพร้อมบริการชนิดต่าง ๆ ประกอบด้วย ภาษีซื้อ และภาษีขาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาหน่วยที่ 1 จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายของสินค้าได้ถูกต้อง
2. บอกลักษณะและรูปแบบของธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าได้
3. อธิบายขั้นตอนในการซื้อขายสินค้าได้
4. บอกเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีได้
5. อธิบายเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า
6. อธิบายภาษีมูลค่าเพิ่มได้

แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน หน่วยที่ 1

คำชี้แจง ให้นักศึกษาหาเครื่องหมาย X ข้อคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดคือความหมายของสินค้า
 - ก. สิ่งของของกิจการที่มีไว้สำหรับให้เช่า
 - ข. สิ่งที่มีไว้จำหน่ายตามลักษณะของธุรกิจ
 - ค. สิ่งที่สามารถทำให้เกิดผลกำไรแก่กิจการ
 - ง. สิ่งที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในกิจการได้
 - จ. สิ่งที่มีไว้ในกิจการ และสามารถแบ่งขายได้
2. ข้อใดหมายถึงธุรกิจเกี่ยวกับสินค้า
 - ก. ห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัด
 - ข. บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด
 - ค. ธุรกิจพาณิชย์กรรมและธุรกิจอุตสาหกรรม
 - ง. กิจการที่ผลิตและจำหน่ายโดยเจ้าของคนเดียว
 - จ. ธุรกิจพาณิชย์กรรมและกิจการเจ้าของคนเดียว
3. ธุรกิจอุตสาหกรรม คือข้อใด
 - ก. ธนาคารพาณิชย์
 - ข. กิจการห้างสรรพสินค้า
 - ค. ร้านขายรถยนต์มือสอง
 - ง. กิจการโคนมไทย-เดนมาร์ค
 - จ. บริษัทเงินทุนแห่งประเทศไทย จำกัด
4. จุดประสงค์ของหน่วยงานธุรกิจคือข้อใด
 - ก. การมีเงินลงทุน
 - ข. การแสวงหากำไร
 - ค. การมีกิจการที่มีขนาดใหญ่
 - ง. การบริการสังคมและชุมชน
 - จ. การที่กิจการได้รับความร่วมมือ

5. ประเภทของธุรกิจแบ่งตามลักษณะการดำเนินงานได้ตามข้อใด
 - ก. กิจกรรมขายส่ง และกิจกรรมขายปลีก
 - ข. กิจกรรมให้บริการ และกิจกรรมซื้อขายสินค้า
 - ค. กิจกรรมนิติบุคคล และกิจกรรมบุคคลธรรมดา
 - ง. กิจกรรมให้บริการ กิจกรรมพาณิชย์กรรม และกิจกรรมผลิต
 - จ. กิจกรรมขายตรงสินค้าและกิจการตัวแทนการจำหน่ายสินค้า
6. ข้อใดกล่าวถึงเอกสารการบันทึกบัญชีได้อย่างถูกต้อง
 - ก. เอกสารที่ต้องจัดเก็บเมื่อวันสิ้นงวด
 - ข. เอกสารที่ใช้ขอจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน
 - ค. เอกสารที่ใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี
 - ง. เอกสารที่ได้มาหลังจากการปิดบัญชีเมื่อสิ้นงวด
 - จ. เอกสารที่สร้างขึ้นโดยเจ้าของกิจการเพื่อใช้ในการบันทึกบัญชี
7. ห้างหุ้นส่วน สามารถแบ่งได้ตามข้อใด
 - ก. ห้างหุ้นส่วน จำกัด และไม่จำกัด
 - ข. ห้างหุ้นส่วนสามัญ และห้างหุ้นส่วน จำกัด
 - ค. ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และห้างหุ้นส่วน จำกัด
 - ง. ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 - จ. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนในประเทศและห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนต่างประเทศ
8. ส่วนลดที่มีจุดประสงค์ให้มีการซื้อสินค้าจำนวนมาก คือส่วนลดในข้อใด
 - ก. ส่วนลดการค้า
 - ข. ส่วนลดเงินสด
 - ค. ส่วนลดการซื้อ
 - ง. ส่วนลดการขาย
 - จ. ส่วนลดที่แสดงไว้บนป้ายสินค้า

9. กิจการที่เป็นผู้ซื้อสินค้า ได้รับเงื่อนไขการขนส่ง F.O.B. Shipping point จะต้องปฏิบัติตามข้อใด
- ก. ไม่ต้องมีการชำระเงินค่าขนส่ง
 - ข. กิจการผู้ซื้อเป็นผู้ชำระค่าขนส่งสินค้า
 - ค. กิจการผู้ขายเป็นผู้ชำระค่าขนส่งสินค้า
 - ง. กิจการผู้ซื้อไม่ต้องชำระค่าขนส่งสินค้า
 - จ. กิจการผู้ขายไม่ต้องชำระค่าขนส่งสินค้า
10. ภาษีมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วยข้อใด
- ก. ภาษีรวม
 - ข. ภาษีศุลกากร
 - ค. ภาษีเงินได้นิติบุคคล
 - ง. ภาษีซื้อ และภาษีขาย
 - จ. ภาษีศุลกากรเพื่อการนำเข้าสินค้า

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

แผนผังความคิดรวบยอด (Concept Mapping)

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

ธุรกิจเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งมีสินค้าไว้จำหน่ายเพื่อหวังผลกำไรในสินค้านั้นๆ ในการบันทึกบัญชีจึงต้องอาศัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า เช่น ใบสั่งซื้อ ใบกำกับภาษี ใบส่งของ ใบกำกับสินค้า ใบขอลดหนี้หรือใบส่งคืน ใบหักหนี้หรือใบรับคืน และใบเสร็จรับเงิน หากกิจการมีการขายสินค้าเป็นเงินสด ผู้ขายเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขในการชำระสินค้า และสิ่งที่ทำให้เกิดการจูงใจในการขายสินค้า ผู้ขายจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับส่วนลด ได้แก่ ส่วนลดการค้าและส่วนลดเงินสด เมื่อมีการขนส่ง-สินค้า จะต้องคำนึงถึงผู้รับผิดชอบในการจ่ายค่าขนส่ง กิจการที่มีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี มีหน้าที่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน โดยคำนวณภาษีที่ต้องเสียจากภาษีขายหักภาษีซื้อ ในหน่วยนี้จะกล่าวถึงความหมายของสินค้า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า เงื่อนไขต่าง ๆ เกี่ยวกับการซื้อขาย-สินค้า และภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.ความหมายของสินค้า (Goods or Merchandise)

ความหมายของสินค้า ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

วรรณ วรศิริวัฒน์ (2556 : 2) ได้ให้ความหมายของสินค้าไว้ว่า สินค้าหมายถึง สิ่งที่เกิดจากการค้า มีไว้เพื่อจำหน่ายโดยมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร เช่น เครื่องเขียน หนังสือ เครื่องสำอาง คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

มนัสชัย กิรติผจญ และคณะ (2551 : 3) ให้ความหมายของสินค้าไว้ว่า สินค้าหมายถึงสินทรัพย์ที่เกิดจากการซื้อมาเพื่อจำหน่าย ไม่ได้ซื้อมาเพื่อใช้ในการกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาผลกำไรจากการขาย ซึ่งสินทรัพย์ที่เกิดจากการซื้อมาเพื่อจำหน่ายนั้นจะบันทึกไว้ในบัญชีสินค้า จัดอยู่ในประเภทสินทรัพย์หมุนเวียน ส่วนสินทรัพย์ที่เกิดจากการซื้อมาเพื่อใช้ในการกิจการจะบันทึกไว้ในบัญชีสินทรัพย์นั้น ๆ เช่น วัสดุสำนักงาน อาคาร รถยนต์ อุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น

จากความหมายของสินค้านี้กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สินค้า (Goods or Merchandise) หมายถึงสินทรัพย์หรือสิ่งที่กิจการมีไว้เพื่อจำหน่าย โดยหวังผลประโยชน์หรือกำไรจากการจำหน่ายไป เพราะฉะนั้นเจ้าของกิจการค้าที่ขายสินค้าจะมีรายได้หลัก ก็คือการขายสินค้านั่นเอง

สินค้าที่ยังอยู่ในมือ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง ๆ ถูกเรียกว่า สินค้าคงเหลือ (Merchandise Inventory) กิจการจะบันทึกยอดไว้เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets) ในงบแสดงฐานะการเงิน ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 31 (ปรับปรุง 2550) ของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชี

รับอนุญาตแห่งประเทศไทย เรื่อง สินค้าคงเหลือ มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ได้ปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์ ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ เรื่อง สินค้าคงเหลือ พ.ศ. 2549 ได้ให้ความหมาย ในเรื่องสินค้าคงเหลือไว้ดังต่อไปนี้

สินค้าคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ซึ่ง มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ถือไว้เพื่อขายตามลักษณะการประกอบธุรกิจตามปกติของกิจการ
2. อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขาย
3. อยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรือวัสดุที่มีไว้เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าหรือให้บริการ

2. ความหมายของธุรกิจพาณิชย์กรรม

ธุรกิจพาณิชย์กรรมเป็นธุรกิจที่ซื้อสินค้าจากผู้ขายมาขายให้ลูกค้า เรียกว่า ธุรกิจซื้อมา ขายไป เช่นธุรกิจขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ธุรกิจขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายสินค้าต่าง ๆ ธุรกิจที่ซื้อสินค้าโดยตรงแก่ผู้บริโภคเรียกว่าผู้ค้าปลีก (Retailers) ซึ่งเป็นการประกอบการค้าปลีก เช่นร้านค้าปลีกทั่วไป เป็นต้น ตรงกันข้ามกับธุรกิจที่ซื้อสินค้าและขายสินค้าให้ผู้ค้าปลีก เรียกว่า ผู้ค้าส่ง (Wholesalers) ซึ่งเป็นการประกอบการค้าส่ง เช่น บริษัทค้าส่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายให้กับธุรกิจผู้ผลิตสินค้า (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, การบัญชีขั้นต้น, 2553)

ประเภทของหน่วยงานธุรกิจ

หน่วยงานธุรกิจ (Business Firm) มีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างมากในระบบเศรษฐกิจหน่วยงานธุรกิจ คือหน่วยงานซึ่งใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการผลิตสินค้าและบริการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการแสวงหากำไร

การแบ่งประเภทของธุรกิจ สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

1. แบ่งตามลักษณะการดำเนินงานหรือกิจกรรม แบ่งได้ 3 ลักษณะคือ

1.1 กิจการเกี่ยวกับการให้บริการ (Service Firm) ในธุรกิจประเภทนี้ผลผลิตที่เกิดขึ้นคือการให้บริการ เช่น ร้านซักรีด สถานรักษาพยาบาล ร้านตัดผม และธนาคาร เป็นต้น

1.2 กิจการประเภทพาณิชย์กรรม (Merchandising Firms) เป็นกิจการที่ไม่ได้เป็นผู้ผลิตสินค้าเอง แต่จะซื้อสินค้ามาเพื่อที่จะสามารถขายไปได้ทันที เช่น ร้านขายของชำ ห้างสรรพสินค้า

1.3 กิจการผลิต (Manufacturing Firms) เป็นการผลิตสินค้าสำเร็จรูปเปลี่ยนสภาพของวัตถุดิบ และชิ้นส่วนต่าง ๆ ให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น บริษัทผลิตผลไม้กระป๋อง บริษัทผลิตรถยนต์ เป็นต้น

2. แบ่งตามรูปแบบของการประกอบการตามกฎหมาย ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 ประเภทคือ

2.1 กิจการเจ้าของคนเดียว (Proprietorship Sole) เป็นกิจการขนาดเล็กที่ใช้เงินทุน

ไม่มากนักเจ้าของกิจการเป็นผู้บริหารธุรกิจเอง เช่น ร้านค้ารายย่อย ลักษณะธุรกิจประเภทนี้ก็คือ เจ้าของกิจการต้องรับผิดชอบในหนี้สินของธุรกิจ โดยไม่จำกัดจำนวนเมื่อธุรกิจต้องการเพิ่มทุนเพื่อขยายกิจการก็อาจทำได้ลำบากซึ่งเป็นข้อเสียของธุรกิจประเภทนี้

2.2 ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Partnership) เป็นธุรกิจซึ่งมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันเป็นเจ้าของโดยมีสัญญาร่วมกันเป็นหุ้นส่วน กำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในการบริหารงานและแบ่งปันผลกำไรร่วมกัน ผู้เป็นส่วนหนึ่งคนใดจะได้รับมอบหมายให้เป็นผู้บริหาร ห้างหุ้นส่วนสามารถแบ่งได้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญและห้างหุ้นส่วนจำกัด

- ห้างหุ้นส่วนสามัญ คือ ห้างหุ้นส่วนซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องมีส่วนรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวน ห้างหุ้นส่วนสามัญจะนำไปจดทะเบียนหรือไม่ก็ได้ และหากห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ก็จะต้องใช้คำว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล”

- ห้างหุ้นส่วนจำกัด คือ ห้างหุ้นส่วนประเภท ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนอย่างน้อย 1 คน ต้องรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวน ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในการเสียภาษีเงินได้ ห้างหุ้นส่วนที่เป็นนิติบุคคลเสียภาษีเงินได้เช่นเดียวกับบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีได้จดทะเบียนจะต้องเสียภาษีเงินได้เหมือนบุคคลธรรมดา

2.3 บริษัทจำกัด (Limited Company) เป็นกิจการที่ต้องมีการแบ่งเงินทุนเป็นหุ้น มีมูลค่าหุ้นละเท่า ๆ กัน และผู้ถือหุ้นรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่คนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ คุณสมบัติของผู้ถือหุ้นไม่มีความสำคัญ เมื่อผู้ถือหุ้นคนใดคนหนึ่งตายหุ้นที่ถืออยู่ก็สามารถจำหน่ายให้ผู้ลงทุนอื่น ๆ ไปได้โดยไม่ต้องเลิกบริษัท

3. ขั้นตอนในการซื้อขายสินค้า

กิจการแต่ละแห่งจะมีขั้นตอน วิธีการซื้อขายสินค้าที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดและการจัดองค์กรของแต่ละกิจการ กรณีของกิจการขนาดเล็กเจ้าของอาจจะเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด แต่ถ้าเป็นกิจการขนาดใหญ่จะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการซื้อและการขายสินค้าได้แก่

1. แผนกคลังสินค้า จะเป็นผู้ตรวจสอบว่า สินค้าชนิดใดบ้างที่เหลืออยู่ในระดับที่ต้องมีการสั่งซื้อ โดยจัดทำใบสั่งซื้อ ส่งไปแผนกจัดซื้อ
2. แผนกจัดซื้อเมื่อได้รับใบขอซื้อแล้วจะทำการสอบถามราคาของสินค้าที่จะซื้อจากผู้ขายหลาย ๆ ราย โดยจะจัดทำใบสั่งซื้อ ส่งไปให้ผู้ขาย
3. ผู้ขาย เมื่อได้รับใบสั่งซื้อ จะจัดส่งสินค้าพร้อมใบกำกับสินค้า (Invoice) / ใบกำกับภาษี (Tax Invoice) ให้กับผู้ซื้อ
4. แผนกตรวจรับสินค้า เมื่อผู้ซื้อได้รับสินค้าแล้ว แผนกตรวจรับสินค้าจะทำการตรวจสอบสินค้าที่ได้รับกับสำเนาใบสั่งซื้อ และใบกำกับสินค้าที่ได้จากผู้ขายว่าถูกต้องตรงกันถ้าถูกต้องจะลงนามในใบกำกับสินค้าและจัดทำใบรับสินค้า (Receiving Report)
5. แผนกบัญชี เมื่อครบกำหนดชำระ ผู้ขายจะนำไปเสร็จรับเงินมาขอรับชำระที่แผนกบัญชีและ

การเงิน

เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี

เอกสารที่ใช้ประกอบการบันทึกบัญชีมี 2 ประเภท คือ

1. เอกสารที่กิจการจัดทำขึ้นเอง ได้แก่ เอกสารที่กิจการจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในกิจการและเพื่อออกให้กับบุคคลภายนอก เช่น ใบสั่งซื้อสินค้า บัตรสินค้า ใบสำคัญจ่าย ใบรับสินค้า
2. เอกสารจากบุคคลภายนอก ได้แก่เอกสารที่กิจการได้รับจากบุคคลภายนอก เช่น ใบสั่งซื้อสินค้า ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ใบแจ้งหนี้ ใบส่งคืนสินค้า

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า**4.1 ใบสั่งซื้อ (Purchase Order)**

ใบสั่งซื้อ เป็นเอกสารที่ผู้ซื้อจัดทำขึ้นเพื่อแจ้งให้ผู้ขายทราบว่าผู้ซื้อต้องการสินค้าประเภทใด ชนิดใดปริมาณหรือจำนวนเท่าใดมีคุณภาพอย่างไรและราคาต่อหน่วยเป็นเท่าใด ใบสั่งซื้อควรทำอย่างน้อย 5 ฉบับ ต้นฉบับส่งให้ผู้ขายสำเนาส่งให้ แผนกที่ซื้อ แผนกเก็บของ แผนกบัญชีและฉบับสุดท้ายแผนกซื้อเก็บไว้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี

4.2 ใบกำกับภาษี/ใบส่งของ/ใบกำกับสินค้า (Tax Invoice/Delivery Invoice/ Invoice)

ใบกำกับภาษี/ใบส่งของ/ใบกำกับสินค้าคือเอกสารที่ผู้ขายจัดทำขึ้นเพื่อนำส่งไปให้ผู้ซื้อพร้อมกับสินค้าตามใบสั่งซื้อเพื่อตรวจสอบใบกำกับภาษี/ใบส่งของ/ใบกำกับสินค้า โดยปกติควรทำอย่างน้อย 2 ฉบับต้นฉบับส่งไปให้ผู้ซื้อส่วนสำเนาผู้ขายเก็บไว้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี

4.3 ใบขอลดหนี้หรือใบส่งคืน (Debit Memorandum or Debit Note)

ใบขอลดหนี้หรือใบส่งคืน คือเอกสารที่ผู้ซื้อจัดทำขึ้นเพื่อเป็นการขอลดหนี้บางส่วนหรือทั้งหมดเนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายหรือไม่ตรงตามความต้องการจึงทำการส่งคืนสินค้าไปให้ผู้ขาย เพื่อให้ทราบว่าได้บันทึกบัญชีลดหนี้สำหรับสินค้าที่ส่งคืนหรือจำนวนที่ได้ลดแล้ว ใบขอลดหนี้หรือใบส่งคืนควรทำอย่างน้อย 2 ฉบับ ต้นฉบับส่งให้ผู้ขายส่วนสำเนาผู้ซื้อเก็บไว้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี

4.4 ใบหักหนี้หรือใบรับคืน (Credit Memorandum or Credit Note)

ใบหักหนี้หรือใบรับคืน คือเอกสารที่ผู้ขายจัดทำขึ้นหลังจากได้รับสินค้าคืนจากผู้ซื้อหรือยอมลดราคาให้ผู้ขายจะออกใบหักหนี้หรือใบรับคืนให้ผู้ซื้อ ใบหักหนี้หรือใบรับคืนควรทำอย่างน้อย 2 ฉบับต้นฉบับส่งไปให้ผู้ซื้อส่วนสำเนาผู้ขายเก็บไว้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี

4.5 ใบเสร็จรับเงิน (Receipt)

ใบเสร็จรับเงิน คือเอกสารที่ผู้ขายออกให้กับผู้ซื้อเพื่อเป็นหลักฐานในการขายสินค้าหรือบริการ ด้วยเงินสดและการรับชำระหนี้จากลูกหนี้ใบเสร็จรับเงินควรทำอย่างน้อย 2 ฉบับต้นฉบับส่งไปให้ผู้ซื้อ ส่วนสำเนาผู้ขายเก็บไว้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี

ภาพที่ 1.1 ภาพตัวอย่างใบสั่งซื้อสินค้า

		เล่มที่ 6 เลขที่ 45		
บริษัท เอส พี จำกัด 74/1 ถนนโพศรี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000 โทร. (042) 246690 เลขประจำตัวผู้เสียภาษี 3 123456789				
ใบสั่งซื้อสินค้า (Purchase Order)				
วันที่ 1 มีนาคม 2555				
ถึง	บริษัท ส่งเสริมไทย จำกัด			
ที่อยู่	263/5-6 ถนนรามอินทรา แขวงรามอินทรา เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220			
โปรดส่งสินค้าตามรายการดังต่อไปนี้ ภายในวันที่ 15 มีนาคม 2555				
ลำดับที่	รายการสินค้า	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
1	กระดาษ A4	5 รีม	110 -	550 -
2	แฟ้มเอกสารขนาดใหญ่	10 แฟ้ม	100 -	1,000 -
3	กระดาษเคลือบมัน โฟโต้	5 ห่อ	250 -	1,250 -
รวมมูลค่าสินค้า/บริการ				2,800 -
ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%				196 -
รวมเงินทั้งสิ้น				2,996 -
จำนวนเงิน (ตัวอักษร) สองพันเก้าร้อยเก้าสิบหกบาทถ้วน				
เงื่อนไขการชำระเงิน 3/10 n/45 เงื่อนไขการขนส่ง F.O.B Shipping point				
ลงชื่อ สกวาดือน หัวหน้าแผนกจัดซื้อ		ลงชื่อ มานี ผู้จัดการซื้อ/ผู้ต่อรองราคา		

ภาพที่ 1.2 ภาพตัวอย่างใบกำกับภาษี

		เล่มที่ 0014 เลขที่ 00127		
บริษัท เอส พี จำกัด 74/1 ถนนโพศรี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000 โทร. (042) 246690 เลขประจำตัวผู้เสียภาษี 3 123456789				
ใบกำกับภาษี Tax Invoice				
วันที่ 1 มีนาคม 2555				
ชื่อลูกค้า บริษัท กรกนก จำกัด ที่อยู่ 25/11 ถนนศรีชมชื่น ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000				
ลำดับที่	รายการสินค้า	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
1	กระดาษ A4	5 รีม	110 -	550 -
2	แฟ้มเอกสารขนาดใหญ่	10 แฟ้ม	100 -	1,000 -
3	กระดาษเคลือบมัน โฟโต้	5 ห่อ	250 -	1,250 -
รวมมูลค่าสินค้า/บริการ				2,800 -
ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%				196 -
รวมเงินทั้งสิ้น				2,996 -
จำนวนเงิน (ตัวอักษร) สองพันเก้าร้อยเก้าสิบบาทถ้วน				
ได้รับของตามใบกำกับภาษี/ใบส่งของเรียบร้อยแล้ว				
ลงชื่อผู้รับสินค้า <i>สทาวเดือน</i>		ลงชื่อผู้ส่งของ/รับเงิน <i>ดวงฤทัย</i>		

ส่วนประกอบของใบลดหนี้ที่ถูกต้อง และใช้เป็นหลักฐานได้ มีดังนี้

1. คำว่า "ใบกำกับภาษี" ในที่ที่เห็นได้เด่นชัด
2. ชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้ประกอบการ
3. ชื่อ ที่อยู่ ของผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ
4. หมายเลขลำดับของใบกำกับภาษี และหมายเลขลำดับของเล่ม (ถ้ามี)
5. ชื่อ ชนิด ประเภท ปริมาณ และมูลค่าของสินค้าหรือของบริการ
6. จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่คำนวณจากมูลค่าของสินค้าหรือของบริการ โดยให้แยกออกจากมูลค่าของสินค้าและหรือของบริการให้ชัดเจน
7. วัน เดือน ปี ที่ออกใบกำกับภาษี
8. ข้อความอื่นที่อธิบดีกำหนด

ภาพที่ 1.3 ภาพตัวอย่างใบลดหนี้หรือใบส่งคืน

		เล่มที่ 3	
		เลขที่ 11	
บริษัท เอส พี จำกัด 74/1 ถนนโพศรี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000 โทร. (042) 246690 เลขประจำตัวผู้เสียภาษี 3 123456789			
ใบลดหนี้หรือใบส่งคืน (Debit Memorandum or Debit Note) วันที่ 10 มีนาคม 2555			
ชื่อผู้ซื้อ บริษัท โชคชัย จำกัด ที่อยู่ 86-88 ถนนสุขุมวิท 64 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260 อ้างถึง ใบกำกับภาษี เล่มที่ 3 เลขที่ 12 ลงวันที่ 7 มีนาคม 2555			
ลำดับที่	รายการสินค้า	จำนวน	ราคาต่อหน่วย
1	แผ่น CD-RW	5 กล่อง	400 -
2	Trump Drive ขนาด 4GB	5 อัน	300 -
รวมมูลค่าสินค้า/บริการ			3,500 -
ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%			245 -
รวมเงินทั้งสิ้น			3,745 -
จำนวนเงิน (ตัวอักษร) สามพันเจ็ดร้อยสี่สิบบาทถ้วน			
เหตุผลในการลดหนี้ : สินค้าชำรุด เสียหาย			

ส่วนประกอบของใบลดหนี้ที่ถูกต้อง และใช้เป็นหลักฐานได้ มีดังนี้

1. คำว่า "ใบลดหนี้" ในที่ที่เห็นได้เด่นชัด
2. ชื่อ ที่อยู่ และเลขที่ประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ออกใบลดหนี้
3. ชื่อ ที่อยู่ ของผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ
4. วัน เดือน ปี ที่ออกใบลดหนี้
5. หมายเลขลำดับของใบกำกับภาษีเดิม รวมทั้งหมายเลขลำดับของเล่ม (ถ้ามี) มูลค่าของสินค้าหรือบริการที่แสดงไว้ในใบกำกับภาษีดังกล่าว มูลค่าที่ถูกต้องของสินค้าหรือบริการ ผลต่างของจำนวนมูลค่าทั้งสอง และจำนวนภาษีที่ใช้คืนสำหรับส่วนต่างนั้น
6. คำอธิบายสั้น ๆ ถึงสาเหตุในการออกใบลดหนี้
7. ข้อความอื่นที่อธิบดีกำหนด

ภาพที่ 1.4 ภาพตัวอย่างใบหักหนี้หรือใบรับคืน

		เล่มที่ 3 เลขที่ 11		
บริษัท เอส พี จำกัด 74/1 ถนนโพศรี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000 โทร. (042) 246690 เลขประจำตัวผู้เสียภาษี 3 123456789 ใบหักหนี้หรือใบรับคืน (Debit Memorandum or Debit Note) วันที่ 10 มีนาคม 2555 ชื่อผู้ซื้อ บริษัท โชคชัย จำกัด ที่อยู่ 86-88 ถนนสุขุมวิท 64 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260 อ้างอิง ใบกำกับภาษี เล่มที่ 3 เลขที่ 12 ลงวันที่ 7 มีนาคม 2555				
ลำดับที่	รายการสินค้า	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
1	แผ่น CD-RW	5 กล่อง	400 -	2,000 -
2	Trump Drive ขนาด 4GB	5 อัน	300 -	1,500 -
รวมมูลค่าสินค้า/บริการ				3,500 -
ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%				245 -
รวมเงินทั้งสิ้น				3,745 -
จำนวนเงิน (ตัวอักษร) สามพันเจ็ดร้อยสี่สิบบาทถ้วน				
เหตุผลในการหักหนี้ : สินค้าไม่ตรงตามที่แจ้งในใบสั่งซื้อ				

ภาพที่ 1.5 ภาพตัวอย่างใบเสร็จรับเงิน

		เล่มที่ 0002 เลขที่ 00089		
<p align="center">บริษัท เอส พี จำกัด 74/1 ถนนโพศรี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000 โทร. (042) 246690 เลขประจำตัวผู้เสียภาษี 3 123456789</p> <p align="center">ใบเสร็จรับเงิน (Receipt)</p> <p align="right">วันที่ 1 มีนาคม 2555</p> <p>รับเงินจาก บริษัท กรรณก จำกัด ที่อยู่ 25/11 ถนนศรีชมชื่น ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000</p>				
ลำดับที่	รายการสินค้า	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
1	กระดาษ A4	5 รีม	110 -	550 -
2	แฟ้มเอกสารขนาดใหญ่	10 แฟ้ม	100 -	1,000 -
3	กระดาษเคลือบมัน โฟโต้	5 ห่อ	250 -	1,250 -
รวมมูลค่าสินค้า/บริการ				2,800 -
ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%				196 -
รวมเงินทั้งสิ้น				2,996 -
จำนวนเงิน (ตัวอักษร) สองพันเก้าร้อยเก้าสิบหกบาทถ้วน				
ลงชื่อผู้รับสินค้า <i>ส.กาวเดือน</i>		ลงชื่อผู้รับเงิน <i>มานี</i>		

รายการรายละเอียดในใบเสร็จรับเงิน

ใบเสร็จรับเงิน อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

1. เล่มที่ เลขที่ ของใบเสร็จรับเงิน
2. ชื่อ สถานที่อยู่/ที่ทำการ ของผู้รับเงินและผู้จ่ายเงิน
3. วัน เดือน ปี ที่รับเงิน
4. รายการแสดงการรับเงิน ให้ระบุว่าเป็นค่าอะไร จำนวนเท่าใด ราคาต่อหน่วย
5. จำนวนเงินรวม ให้ใส่ทั้งตัวเลข และตัวอักษร
6. ลงลายมือชื่อของผู้รับเงิน

5. เงื่อนไขเกี่ยวกับส่วนลดและค่าขนส่งสินค้า

5.1 เงื่อนไขเกี่ยวกับส่วนลด

เงื่อนไขเกี่ยวกับส่วนลด (Discount) เป็นเงื่อนไขที่ผู้ขายให้ส่วนลดกับผู้ซื้อเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ซื้อซื้อสินค้าครั้งละจำนวนมากหรือจูงใจให้ผู้ซื้อชำระหนี้โดยเร็ว เงื่อนไขเกี่ยวกับส่วนลด แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

5.1.1 ส่วนลดการค้า (Trade Discount) เป็นส่วนลดที่ผู้ขายกระตุ้นหรือจูงใจให้ผู้ซื้อซื้อสินค้าครั้งละจำนวนมาก ๆ โดยผู้ขายตั้งเกณฑ์ไว้เพื่อให้ผู้ซื้อตัดสินใจเช่นซื้อสินค้า 5 ชิ้นขึ้นไปแถม 1 ชิ้น หรือซื้อสินค้า 500 บาทลดให้ 5% แต่ถ้าซื้อสินค้าตั้งแต่ 501 – 1,000 บาทลดให้ 10% หรือกำหนดอัตราส่วนลดเป็นร้อยละจากราคาที่กำหนดไว้ในใบแสดงรายการสินค้า ส่วนลดการค้าผู้ขายจะลดให้ผู้ซื้อในขณะที่ซื้อขายสินค้า ผู้ขายเรียกส่วนลดนี้ว่า “ส่วนลดการค้า” ส่วนลดการค้านี้จะไม่นำมาบันทึกบัญชี แต่จะนำไปหักออกจากราคาซื้อขายสินค้าเพื่อหาราคาสูทธิทั้งผู้ซื้อและผู้ขายจะบันทึกบัญชีในราคาสูทธิ

ตัวอย่างที่ 1.1 วันที่ 10 มกราคม 2555 ร้านโชคดีพาณิชย์ ซื้อสินค้าเป็นเงินสดจำนวน 15,000 บาท ได้รับส่วนลดการค้า 5%

การคำนวณราคาสินค้า

ราคาสินค้า	15,000 บาท
หัก ส่วนลดการค้า 5 % ของราคาสินค้า ($15,000 \times 5/100$)	<u>750 บาท</u>
ราคาสูทธิ	<u><u>14,250 บาท</u></u>

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 2555		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ม.ค.	10	ซื้อสินค้า	501	14,250	-		
		เงินสด	101			14,250	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินสด					

5.1.2 ส่วนลดเงินสด (Cash Discount) เป็นส่วนลดที่ผู้ขายลดให้แก่ผู้ซื้อทันที ที่ชำระหนี้ค่าสินค้า หลังจากผู้ซื้อได้ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ เพื่อเป็นการกระตุ้นหรือจูงใจให้ผู้ซื้อชำระเงินค่าสินค้าโดยเร็วก่อนวันครบกำหนด ส่วนลดเงินสดนี้อาจจะกำหนดหรือไม่กำหนดไว้ในเงื่อนไขในการชำระเงินก็ได้ แต่ผู้ซื้อและผู้ขายจะตกลงกัน

การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระเงิน (Credit Terms/Terms of Payment) เป็นเงื่อนไขที่ผู้ขายกำหนดระยะเวลาในการชำระเงินค่าสินค้า เพื่อบังคับให้ผู้ซื้อชำระเงินค่าสินค้าโดยเร็วภายในกำหนดเวลาตามเงื่อนไขที่จะได้รับส่วนลด ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 1.1 ตัวอย่างเงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระเงินค่าสินค้าที่กำหนดในเอกสาร

เงื่อนไข	ความหมาย
n /30	ให้ชำระหนี้ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ปรากฏในใบกำกับสินค้า
2/10, n/30	ให้ชำระหนี้ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ปรากฏในใบกำกับสินค้า แต่ถ้าชำระหนี้ภายใน 10 วันจะลดให้ 2%
n / EOM (End of month)	ให้ชำระหนี้ภายในวันสิ้นเดือนของเดือนที่ซื้อสินค้า
2/10 ,EOM	ให้ชำระหนี้ภายในวันสิ้นเดือนของเดือนถัดไป แต่ถ้าชำระหนี้ภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป จะลดให้ 2%
2/10 EOM, n/60	ให้ชำระหนี้ภายใน 60 วัน นับจากวันที่ปรากฏในใบกำกับสินค้า แต่ถ้าชำระหนี้ภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดมาที่ซื้อสินค้า จะลดให้ 2%

ส่วนลดเงินสดมี 2 ประเภท คือ

1. ส่วนลดรับ (Purchase Discount) เป็นส่วนลดที่ผู้ขายลดให้ผู้ซื้อเมื่อผู้ซื้อนำเงินมาชำระให้ผู้ขายภายในเวลาที่กำหนดไว้ตามเงื่อนไขที่ได้ส่วนลด ส่วนลดเงินสดทางด้านผู้ซื้อเรียกว่า “ส่วนลดรับ” เป็นยอดที่ไปหักจากยอดซื้อสินค้าทำให้ต้นทุนของสินค้าที่ซื้อลดลง

2 ส่วนลดจ่าย (Sales Discount) เป็นส่วนลดที่ผู้ขายลดให้ผู้ซื้อเมื่อผู้ซื้อชำระหนี้ค่าสินค้าที่ซื้อเป็นเงินเชื่อ ตามในเงื่อนไขภายในระยะเวลาที่ให้ส่วนลด ด้านผู้ขายเรียกส่วนลดเงินสดว่า “ส่วนลดจ่าย” การที่ผู้ขายให้ส่วนลดแก่ผู้ซื้อจะมีผลทำให้รายได้จากการขายสินค้าลดลง เพราะส่วนลดจ่ายเป็นรายการที่นำไปหักรายได้จากการขายสินค้า

5.2 การนับวันครบกำหนดชำระหนี้

เมื่อผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันตามเงื่อนไขในการชำระเงินค่าสินค้าแล้ว ควรจะคำนวณวันครบกำหนด เพื่อทางด้านผู้ซื้อจะได้ทราบวันที่จะต้องนำเงินไปชำระวันที่เท่าใด และจำนวนเงินเท่าไรจะได้วางแผนการจัดหาเงินและรักษาผลประโยชน์ของกิจการในเรื่องของส่วนลดเงินสด ส่วนด้านผู้ขายจะได้ทราบวันที่จะได้รับชำระเงินค่าสินค้าจากผู้ซื้อ หรือจะได้ติดตามทวงถามได้ถูกต้อง ในเงื่อนไขอาจกำหนดวันครบกำหนดไว้แน่นอน เช่นวันสิ้นเดือนก็ไม่ต้องหาวันครบกำหนดแต่บางกรณีกำหนดเป็นวัน เช่น 30 วัน, 45 วัน, 60 วัน ควรจะหาวันครบกำหนดไว้ล่วงหน้า

การนับวันครบกำหนด มีขั้นตอนการคำนวณดังนี้

1. นำวันสุดท้ายของเดือนที่มีการซื้อขายสินค้าเป็นตัวตั้ง
2. นำวันที่มีการซื้อขายสินค้าเป็นตัวหัก
3. นำจำนวนวันที่ยังขาดอยู่ของเดือนถัดไปมาบวกเข้าไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบกำหนด

ตามเงื่อนไขที่ตกลง

ตัวอย่างที่ 1.2 วันที่ 1 มีนาคม 2555 ขายสินค้าราคา 15,000 บาท เงื่อนไข 2/10, n/45

การคำนวณวันครบกำหนด

1. วันสุดท้ายของเดือนที่มีการขาย(เดือน มีนาคม)	คือวันที่	31
2. วันที่มีการขายสินค้า (วันที่ 1 มีนาคม)		<u>1</u>
		30
3. จำนวนวันที่ขาดอยู่ (เดือนเมษายน)		<u>15</u>
	รวม	45 วัน

วันที่ครบกำหนดชำระเงินค่าสินค้า คือ วันที่ 15 เมษายน 2555

ตัวอย่างที่ 1.3 วันที่ 10 กรกฎาคม 2555 ร้านโหมงามซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากร้านสุริยาเป็นเงิน 15,000 บาท เงื่อนไข 2/10, n/45 ต่อมาวันที่ 20 กรกฎาคม 2555 ร้านโหมงามจ่ายชำระหนี้ทั้งจำนวน

การคำนวณวันครบกำหนดชำระเงินค่าสินค้า

วันสุดท้ายของเดือนที่ขาย (เดือนกรกฎาคม)	31
หัก วันที่ซื้อสินค้า (วันที่ 10 กรกฎาคม)	<u>10</u>
จำนวนวันคงเหลือ	21
บวก จำนวนวันที่ขาด (เดือนสิงหาคม)	<u>24</u>
จำนวนวันที่ให้สินเชื่อ	<u>45</u>

ดังนั้นวันครบกำหนดชำระเงินค่าสินค้า คือ วันที่ 24 สิงหาคม 2555

การคำนวณส่วนลด

ราคาสินค้า	15,000 บาท
หัก ส่วนลดเงินสด 2 % ของราคาสินค้า (15,000 × 2 %)	<u>300 บาท</u>
จำนวนเงินที่ชำระ	<u>14,700 บาท</u>

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 2555		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ก.ค.	10	ซื้อสินค้า	501	15,000	-		
		เจ้าหนี้-ร้านสุริยา	201			15,000	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากร้านสุริยา					
	20	เจ้าหนี้-ร้านสุริยา	201	15,000	-		
		เงินสด	101			14,700	-
		ส่วนลดรับ	502			300	-
		จ่ายชำระหนี้ร้านสุริยาได้ส่วนลด 2%					

5.3 เงื่อนไขเกี่ยวกับค่าขนส่งสินค้า

เงื่อนไขค่าขนส่งสินค้า (Terms of Transportation) เป็นเงื่อนไขที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันในการการส่งมอบสินค้าซึ่งจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งเรียกว่า “ค่าขนส่ง” ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายต้องทำการตกลงกันให้ชัดเจนว่าค่าขนส่งสินค้าจะเป็นภาระหรือหน้าที่ของฝ่ายใด โดยระบุเงื่อนไขในการขนส่งสินค้า ดังนี้

5.3.1 F.O.B (Free on board) Shipping point เป็นเงื่อนไขในการขนส่งสินค้าที่ผู้ขายได้ส่งมอบสินค้า ณ กิจกรรมของผู้ขายกรรมสิทธิ์ในสินค้าจึงเป็นของผู้ซื้อนับตั้งแต่ผู้ขายส่งมอบสินค้าให้ ดังนั้นผู้ซื้อต้องเป็นผู้รับภาระในการจ่ายค่าขนส่งสินค้าเรียกว่า “ค่าขนส่งเข้า” (Transportation – in) ถือว่าเป็นต้นทุนของสินค้าที่ซื้อ

ตัวอย่างที่ 1.4 วันที่ 4 มกราคม 2555 ร้านนาโชค ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ จากร้านโอสด จำนวน 10,000 บาท เงื่อนไข F.O.B Shipping point มีค่าขนส่งสินค้า จำนวน 500 บาท

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 2555		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ม.ค.	4	ซื้อสินค้า	501	10,000	-		
		เจ้าหนี้-ร้านโอสด	201			10,000	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากร้านสุรียา					
		ค่าขนส่งเข้า	502	500	-		
		เงินสด	101			500	-
		จ่ายค่าขนส่งเข้าเป็นเงินสด					

ผู้ขายจ่ายค่าขนส่งแทนผู้ซื้อ

กรณีผู้ขายจ่ายค่าขนส่งแทนผู้ซื้อหากเป็นเงื่อนไข F.O.B. Shipping Point ซึ่งเป็นภาระของผู้ซื้อต้องเป็นผู้ชำระค่าขนส่งแต่ผู้ขายได้ชำระแทนก่อน

ตัวอย่างที่ 1.5 วันที่ 1 กรกฎาคม 2555 ร้านถาวรซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากร้านสมใจ 15,000 บาท โดยมีเงื่อนไข F.O.B. Shipping Point ร้านสมใจจ่ายค่าขนส่งแทน 500 บาท

การบันทึกบัญชี ด้านผู้ซื้อสินค้า กรณีผู้ขายจ่ายค่าขนส่งแทน

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 2555		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ก.ค.	1	ซื้อสินค้า	501	15,000	-		
		เจ้าหนี้-ร้านสมใจ	201			15,000	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากร้านสุรียา					
		ค่าขนส่งเข้า	502	500	-		
		เจ้าหนี้-ร้านสมใจ	201			500	-
		ร้านสมใจจ่ายค่าขนส่งแทน					

การบันทึกบัญชี ด้านผู้ขายสินค้า กรณีผู้ขายจ่ายค่าขนส่งแทน

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 2555		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ก.ค.	1	ลูกหนี้-ร้านถาวร	102	500	-		
		เงินสด	101			500	-
		ร้านสมใจจ่ายค่าขนส่งแทน					

5.3.2 F.O.B (Free on board Destination) เป็นเงื่อนไขในการส่งมอบสินค้า

ปลายทาง ณ กิจกรรมของผู้ซื้อ ดังนั้นสินค้ายังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ขายจนกว่าผู้ขายจะส่งมอบสินค้าให้กับผู้ซื้อสินค้าเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นผู้ขายต้องเป็นผู้รับภาระในการจ่ายค่าขนส่งสินค้า เรียกว่า “ค่าขนส่งออก” (Transportation – out) ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการขาย

ตัวอย่างที่ 1.6 วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2555 ร้านพรชนกขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้ร้านมาตุภูมิ จำนวน 25,000 บาท มีค่าขนส่งสินค้าจำนวน 800 บาทโดยมีเงื่อนไข F.O.B Destination

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 2555		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ก.พ.	10	ลูกหนี้-ร้านมาตุภูมิ	102	25,000	-		
		ขายสินค้า	401			25,000	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากร้านสุริยา					
		ค่าขนส่งออก	402	800	-		
		เงินสด	101			800	-
		จ่ายค่าขนส่งออกเป็นเงินสด					

ผู้ซื้อจ่ายค่าขนส่งแทนผู้ขาย

กรณีที่ผู้ซื้อจ่ายค่าขนส่งแทนผู้ขายหากเป็นเงื่อนไข F.O.B. Destination ซึ่งเป็นภาระของผู้ขาย ต้องเป็นผู้ชำระค่าขนส่งแต่ผู้ซื้อได้ชำระค่าขนส่งสินค้าแทนก่อน

ตัวอย่างที่ 1.7 วันที่ 1 สิงหาคม 2555 ร้านชมพุกขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้ ร้านสมจิต 30,000 บาท โดยมีเงื่อนไข F.O.B. Destination (การส่งมอบปลายทาง) ร้านสมจิตจ่ายค่าขนส่งแทน 1,000 บาท

การบันทึกบัญชี ด้านผู้ขายสินค้า กรณีผู้ซื้อจ่ายค่าขนส่งแทน

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 2555		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ส.ค.	1	ลูกหนี้-ร้านสมจิต	102	30,000	-		
		ขายสินค้า	401			30,000	-
		ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้ร้านสมจิต					
		ค่าขนส่งออก	502	1,000	-		
		ลูกหนี้-ร้านสมจิต	102			1,000	-
		ร้านสมจิตจ่ายค่าขนส่งแทน					

การบันทึกบัญชี ด้านผู้ซื้อสินค้า กรณีผู้ขายจ่ายค่าขนส่งแทน

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 2555		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ส.ค.	1	เจ้าหนี้-ร้านชมพุก	201	1,000	-		
		เงินสด	101			1,000	-
		ร้านสมจิตจ่ายค่าขนส่งแทน					

6.ภาษีมูลค่าเพิ่ม

6.1 ความหมายของภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax หรือใช้ตัวย่อว่า VAT) คือภาษีที่รัฐบาลเรียกเก็บจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิตสินค้าหรือบริการและการจำหน่ายสินค้าหรือบริการชนิดต่าง ๆ โดยผู้ประกอบการเป็นผู้มีหน้าที่เก็บจากลูกค้าแล้วนำภาษีมูลค่าเพิ่มไปชำระให้แก่รัฐบาล ประกอบด้วยภาษีซื้อ (Input Tax) และภาษีขาย (Output Tax)

ภาษีขาย คือภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการเมื่อขายสินค้าหรือรับชำระค่าบริการหากภาษีขายเกิดขึ้นในเดือนใดก็เป็นภาษีขายของเดือนนั้น โดยไม่คำนึงว่าสินค้าที่ขายหรือบริการจะซื้อมาหรือเป็นผลมาจากการผลิตในเดือนใดก็ตาม

ภาษีซื้อ คือภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการได้จ่ายให้กับผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนเมื่อซื้อสินค้าหรือชำระค่าบริการเพื่อใช้ในกิจการของตน ทั้งที่เป็นวัตถุดิบหรือสินค้าประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ เป็นต้น หากภาษีซื้อเกิดขึ้นในเดือนใดก็เป็นภาษีซื้อของเดือนนั้น โดยไม่คำนึงว่าสินค้าที่ซื้อนั้นจะขายหรือนำไปใช้ในการผลิตเดือนใดก็ตาม

6.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพเป็นปกติธุระ ไม่ว่าจะประกอบกิจการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชติบุคคลหรือนิติบุคคลใด ๆ หากมีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี มีหน้าที่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน โดยคำนวณภาษีที่ต้องเสียจากภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อ

6.3 ผู้ประกอบการที่ไม่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ผู้ประกอบการที่มีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี
2. ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าหรือให้บริการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมาย
3. ผู้ประกอบการที่ให้บริการจากต่างประเทศ และได้มีการใช้บริการนั้นในราชอาณาจักร
4. ผู้ประกอบการที่อยู่นอกราชอาณาจักรและเข้ามาประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 43) ฯ ลงวันที่ 29 มกราคม พ . ศ . 2536
5. ผู้ประกอบการอื่นตามที่อธิบดีจะประกาศกำหนดเมื่อมีเหตุอันสมควร

6.4 กิจกรรมที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมาย

การประกอบกิจการดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. การขายสินค้าหรือให้บริการของผู้ประกอบการที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี
2. การขายพืชผลทางการเกษตรภายในราชอาณาจักร เช่น ข้าว ข้าวโพด ปอ มันสำปะหลัง ผักและผลไม้ เป็นต้น (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป .28/2535 ฯ)
3. การขายสัตว์ทั้งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตภายในราชอาณาจักร เช่น โค กระบือ ไก่หรือเนื้อสัตว์ กุ้ง ปลา เป็นต้น (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.29/2535ฯ)
4. การขายปุ๋ย
5. การขายปลาปน อาหารสัตว์
6. การขายยาหรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชหรือสัตว์ เพื่อบำรุงรักษาป้องกัน ทำลายหรือกำจัดศัตรูหรือโรคของพืชและสัตว์
7. การขายหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียน
(ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการตาม ข้อ 1 ถึง ข้อ 7 ดังกล่าว จะเลือกเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มก็ได้)
8. การนำเข้าสินค้าตาม ข้อ2 ถึง ข้อ 7
9. การให้บริการการศึกษาของสถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน
10. การให้บริการขนส่งในราชอาณาจักรไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำหรือทางอากาศ
อย่างไรก็ดี หากเป็นการให้บริการขนส่งโดยอากาศยาน และการให้บริการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อ
ผู้ประกอบการมีสิทธิเลือกเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มได้
11. การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศทางบกและทางเรือซึ่งมิใช่เรือเดินทะเล
12. การให้บริการรักษาพยาบาลของสถานพยาบาลทางราชการและเอกชน
13. การให้บริการห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์
14. การให้บริการจัดแข่งขันกีฬาสมัครเล่น
15. การให้บริการประกอบโรคศิลปะ การสอบบัญชี การว่าความ
16. การให้บริการของนักแสดงสาธารณะ
17. การให้บริการที่เป็นงานทางศิลปะและวัฒนธรรม ในสาขาและลักษณะการประกอบกิจการที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี
18. การให้บริการวิจัย หรือการให้บริการทางวิชาการ ซึ่งต้องมีลักษณะการประกอบกิจการตามที่กรมสรรพากรกำหนด คือ ต้องเป็นการวิจัยหรือบริการทางวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ แต่ต้องมีใช่เป็นการกระทำในทางธุรกิจ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือเป็นคณะบุคคลที่มีโชตินิติบุคคล หรือมูลนิธิ
19. การให้บริการตามสัญญาจ้างแรงงาน
20. การให้บริการเช่าอสังหาริมทรัพย์

21. การให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่รวมถึงบริการที่เป็นการพาณิชย์ของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นการหารายได้ หรือผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นกิจการสาธารณูปโภคหรือไม่ก็ตาม
22. การขายสินค้าหรือการให้บริการของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งส่งรายรับทั้งสิ้นให้แก่รัฐโดยไม่หักรายจ่าย
23. การขายสินค้าหรือการให้บริการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนา หรือการสาธารณกุศลภายในประเทศ ซึ่งไม่นำผลกำไรไปจ่ายในทางอื่น
24. การขายสินค้า หรือการให้บริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 239) พ.ศ.2534)

6.5 หน้าที่ของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. เรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ และออกใบกำกับภาษีเพื่อเป็นหลักฐานในการเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม
2. จัดทำรายงานตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งได้แก่
 - (1) รายงานภาษีซื้อ
 - (2) รายงานภาษีขาย
 - (3) รายงานสินค้าและวัตถุดิบ
3. ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีตามแบบ ภ.พ.30

6.6 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัจจุบันอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่นำมาใช้ในประเทศไทยมี 2 อัตรา คือ

1. อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7 ใช้สำหรับธุรกิจขายสินค้าหรือบริการทุกชนิดรวมทั้งการนำเข้า อัตรานี้รวมภาษีท้องถิ่นไว้แล้ว
2. อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 0 มีผลเท่ากับไม่ต้องเสียภาษีจากการขายสินค้าหรือการให้บริการ และยังได้รับคืนภาษีซื้อ อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 0 ใช้สำหรับการประกอบกิจการดังต่อไปนี้

2.1 การส่งออกสินค้าของผู้ประกอบกิจการจดทะเบียน

2.2 การให้บริการที่กระทำในราชอาณาจักรและได้มีการให้บริการใน

ต่างประเทศตามประเภท หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด นอกจากนี้ยังรวมถึงการให้บริการต่อเรือเดินทะเล การให้บริการซ่อมแซมอากาศยานหรือเรือเดินทะเล และการให้บริการประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัยสำหรับทรัพย์สินในต่างประเทศหรือสำหรับสินค้าที่ได้ส่งออกนอกราชอาณาจักร และการบริการที่กระทำในราชอาณาจักรเพื่อใช้ผลิตสินค้าในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

การให้บริการที่กระทำในราชอาณาจักรและได้มีการให้บริการนั้นในต่างประเทศให้รวมถึงกิจการให้บริการที่กระทำในราชอาณาจักรเพื่อใช้ผลิตสินค้าในเขตปลอดอากรเพื่อส่งออก และการ

ให้บริการที่กระทำในเขตดังกล่าวเพื่อใช้ผลิตสินค้าเพื่อส่งออกด้วย คำว่า “อุตสาหกรรมส่งออก” หมายถึง กิจกรรมที่อยู่ในประเทศไทย แต่ได้สิทธิพิเศษเสมือนหนึ่งเป็นดินแดนต่างประเทศ

2.3 การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศโดยอากาศยานหรือเรือเดินทะเลที่กระทำโดยผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคล (เดิมก่อนมีการแก้ไขกฎหมายตามพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 33) พ.ศ. 2541 เริ่มบังคับใช้ 1 มกราคม 2542 นั้น ถ้าเป็นผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศจะได้รับอัตราศุลกากรเฉพาะกรณีที่ประเทศนั้นให้การปฏิบัติกับนิติบุคคลไทยในทำนองเดียวกัน)

2.4 การขายสินค้าหรือการให้บริการแก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามโครงการเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

2.5 การขายสินค้าหรือการให้บริการกับองค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล

2.6 การขายสินค้าหรือการให้บริการที่ก่อให้เกิดสินค้าที่มีรูปร่าง หรือ การให้บริการที่ไม่ก่อให้เกิดสินค้าที่มีรูปร่าง แต่ทำให้สินค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือมีมูลค่าเพิ่มขึ้นระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนด้วยกัน หรือระหว่างผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการอยู่ใน เขตอุตสาหกรรมส่งออก ไม่ว่าจะอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกเดียวกันหรือไม่ รวมทั้งการขายสินค้าหรือการให้บริการระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนกับผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

คำว่า “คลังสินค้าทัณฑ์บน” หมายถึง คลังสินค้าที่ตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้นำเข้าไม่ต้องชำระอากรเป็นเงินจำนวนมาก โดยผ่อนผันให้ผู้นำเข้าเก็บของได้ในคลังสินค้าได้เป็นเวลานานพอสมควร และตลอดเวลาที่ของยังอยู่ในคลังสินค้าผู้นำเข้ายังไม่ต้องชำระเงินอากร และเมื่อผู้นำเข้าประสงค์ จะนำของออกจากคลังสินค้าเป็นจำนวนเท่าใดก็ให้ชำระอากรตามจำนวนที่นำของออกแต่ละคราวไปโดยใช้พิกัดอัตราอากรในวันที่น่าขของออก หรือถ้าผู้นำเข้าประสงค์จะส่งของกลับคืนไปต่างประเทศก็จะได้รับยกเว้นอากรทั้งขาเข้าและขาออก

6.7 หลักการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระ หรือ ได้รับคืน = ภาษีขาย - ภาษีซื้อ)

การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7

ถ้าภาษีซื้อ > ภาษีขาย จะได้รับคืน

ถ้าภาษีซื้อ < ภาษีขาย จะต้องชำระเพิ่ม

ตัวอย่างที่ 1.8 เดือนกุมภาพันธ์ 2555 ร้านทองพันซัง มียอดซื้อสินค้า จำนวน 100,000 บาท ยอดขายสินค้า จำนวน 120,000 บาท อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

- ให้ทำ**
1. คำนวณภาษีซื้อ
 2. คำนวณภาษีขาย
 3. คำนวณจำนวนเงินที่ต้องชำระภาษี/ได้รับคืนภาษี

วิธีการคำนวณ ภาษีซื้อเท่ากับ $100,000 \times 7\% = 7,000$ บาท
 ภาษีขายเท่ากับ $120,000 \times 7\% = 8,400$ บาท
 ร้านทองพันซังต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มเท่ากับ $8,400 - 7,000 = 1,400$ บาท

ตัวอย่างที่ 1.9 ร้านมงคล มียอดซื้อขายสินค้าประจำเดือนพฤษภาคม 2555 ดังนี้ ซื้อสินค้าจำนวน 95,000 บาท ขายสินค้า จำนวน 60,000 บาท อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

- ให้ทำ**
1. คำนวณภาษีซื้อ
 2. คำนวณภาษีขาย
 3. คำนวณจำนวนเงินที่ต้องชำระภาษี/ได้รับคืนภาษี

วิธีการคำนวณ ภาษีซื้อเท่ากับ $95,000 \times 7\% = 6,650$ บาท
 ภาษีขายเท่ากับ $60,000 \times 7\% = 4,200$ บาท
 ร้านมงคลจะได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเท่ากับ $6,650 - 4,200 = 2,450$ บาท

ตัวอย่างที่ 1.10 ในเดือนกรกฎาคม 2555 ร้านโชคชัยเฟอร์นิเจอร์ ซื้อสินค้าจำนวน 250,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% และส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศในราคา 600,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 0%

- ให้ทำ**
1. คำนวณภาษีซื้อ
 2. คำนวณภาษีขาย
 3. คำนวณจำนวนเงินที่ต้องชำระภาษี/ได้รับคืนภาษี

วิธีการคำนวณ ภาษีซื้อเท่ากับ $250,000 \times 7\% = 17,500$ บาท
 ภาษีขายเท่ากับ $600,000 \times 0\% = 0$ บาท
 ร้านโชคชัยเฟอร์นิเจอร์จะได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเท่ากับ $17,500 - 0 = 17,500$ บาท

สรุปเนื้อหาหน่วยที่ 1

1. **สินค้า (Goods or Merchandise)** หมายถึงสิ่งที่มีไว้เพื่อจำหน่ายโดยมีวัตถุประสงค์ในการหากำไร เช่นหนังสือ เครื่องสำอาง คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

2. **เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า** ได้แก่ใบสั่งซื้อ ใบกำกับภาษี/ใบส่งของ/ใบกำกับสินค้า ใบขอลดหนี้หรือใบส่งคืน ใบหักหนี้หรือใบรับคืน ใบเสร็จรับเงิน

3. เงื่อนไขเกี่ยวกับส่วนลดและค่าขนส่งสินค้า

3.1 เงื่อนไขเกี่ยวกับส่วนลด

3.1.1 **ส่วนลดการค้า** หมายถึงส่วนลดที่ผู้ขายลดให้ผู้ซื้อทันทีเมื่อมีการซื้อขายสินค้า เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ซื้อได้ซื้อสินค้าครั้งละมาก ๆ โดยผู้ขายกำหนดส่วนลดเป็นอัตราร้อยละ จากราคาที่กำหนดไว้ในใบกำกับสินค้า

3.1.2 **ส่วนลดเงินสด** เป็นส่วนลดที่ผู้ขายลดให้ผู้ซื้อทันทีที่ชำระหนี้ค่าสินค้าเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ซื้อชำระหนี้ค่าสินค้าเร็วก่อนวันครบกำหนด ประกอบด้วย

3.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับค่าขนส่งสินค้า

3.2.1 **การส่งมอบต้นทาง** มีเงื่อนไขการส่งมอบ F.O.B. Shipping Point ผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายค่าขนส่ง เรียกว่าค่าขนส่งเข้า

3.2.2 **การส่งมอบปลายทาง** มีเงื่อนไขการส่งมอบ F.O.B. Destination ผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายค่าขนส่ง เรียกว่าค่าขนส่งออก

4. **ภาษีมูลค่าเพิ่ม** หมายถึงภาษีที่เรียกเก็บจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่ายสินค้าพร้อมบริการชนิดต่าง ๆ ประกอบด้วยภาษีซื้อ (Input Tax) และภาษีขาย (Output Tax)

ศัพท์บัญชี	
สินค้า	Goods or Merchandise
ธุรกิจพาณิชย์กรรม	Merchandising Businesses
การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	E-Commerce
ผู้ค้าปลีก	Retailers
ผู้ค้าส่ง	Wholesalers
หน่วยงานธุรกิจ	Business Firm
กิจการให้บริการ	Service Firm
กิจการการผลิต	Manufacturing Firm
กิจการเจ้าของคนเดียว	Proprietorship Sole
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	Partnership
บริษัทจำกัด	Limited Company
ใบเสร็จรับเงิน	Cash Receipt
ใบกำกับภาษี	Tax Invoice /Delivery Invoice / Invoice
ใบลดหนี้	Debit Memorandum or Debit Note
ใบเพิ่มหนี้	Credit Memorandum or Credit Note
ส่วนลด	Discount
ส่วนลดการค้า	Trade Discount
ส่วนลดเงินสด	Cash Discount
เงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระเงิน	Credit Terms / Terms of Payment
ส่วนลดรับ	Purchase Discount
ส่วนลดจ่าย	Sale Discount
เงื่อนไขค่าขนส่งสินค้า	Terms of Transportation
ค่าขนส่งเข้า	Transportation – in
ค่าขนส่งออก	Transportation – out
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	Value Added Tax or VAT
ภาษีขาย	Output Tax
ภาษีซื้อ	Input Tax

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังเรียน หน่วยที่ 1

คำชี้แจง ให้นักศึกษาหาเครื่องหมาย X ข้อคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดคือความหมายของสินค้า
 - ก. สิ่งของของกิจการที่มีไว้สำหรับให้เช่า
 - ข. สิ่งที่มีไว้จำหน่ายตามลักษณะของธุรกิจ
 - ค. สิ่งที่สามารถทำให้เกิดผลกำไรแก่กิจการ
 - ง. สิ่งที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในกิจการได้
 - จ. สิ่งที่มีไว้ในกิจการ และสามารถแบ่งขายได้
2. ข้อใดหมายถึงธุรกิจเกี่ยวกับสินค้า
 - ก. ห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัด
 - ข. บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด
 - ค. ธุรกิจพาณิชย์กรรมและธุรกิจอุตสาหกรรม
 - ง. กิจการที่ผลิตและจำหน่ายโดยเจ้าของคนเดียว
 - จ. ธุรกิจพาณิชย์กรรมและกิจการเจ้าของคนเดียว
3. ธุรกิจอุตสาหกรรม คือข้อใด
 - ก. ธนาคารพาณิชย์
 - ข. กิจการห้างสรรพสินค้า
 - ค. ร้านขายรถยนต์มือสอง
 - ง. กิจการโคนมไทย-เดนมาร์ค
 - จ. บริษัทเงินทุนแห่งประเทศไทย จำกัด
4. จุดประสงค์ของหน่วยงานธุรกิจคือข้อใด
 - ก. การมีเงินลงทุน
 - ข. การแสวงหากำไร
 - ค. การมีกิจการที่มีขนาดใหญ่
 - ง. การบริการสังคมและชุมชน
 - จ. การที่กิจการได้รับความร่วมมือ

5. ประเภทของธุรกิจแบ่งตามลักษณะการดำเนินงานได้ตามข้อใด
 - ก. กิจกรรมขายส่ง และกิจกรรมขายปลีก
 - ข. กิจกรรมให้บริการ และกิจกรรมซื้อขายสินค้า
 - ค. กิจกรรมนิติบุคคล และกิจกรรมบุคคลธรรมดา
 - ง. กิจกรรมให้บริการ กิจกรรมพาณิชย์กรรม และกิจกรรมผลิต
 - จ. กิจกรรมขายตรงสินค้าและกิจการตัวแทนการจำหน่ายสินค้า
6. ข้อใดกล่าวถึงเอกสารการบันทึกบัญชีได้อย่างถูกต้อง
 - ค. เอกสารที่ต้องจัดเก็บเมื่อวันสิ้นงวด
 - ง. เอกสารที่ใช้ขอจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน
 - ค. เอกสารที่ใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี
 - ง. เอกสารที่ได้มาหลังจากการปิดบัญชีเมื่อสิ้นงวด
 - จ. เอกสารที่สร้างขึ้นโดยเจ้าของกิจการเพื่อใช้ในการบันทึกบัญชี
7. ห้างหุ้นส่วน สามารถแบ่งได้ตามข้อใด
 - ก. ห้างหุ้นส่วน จำกัด และไม่จำกัด
 - ข. ห้างหุ้นส่วนสามัญ และห้างหุ้นส่วน จำกัด
 - ค. ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และห้างหุ้นส่วน จำกัด
 - ง. ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 - จ. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนในประเทศและห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนต่างประเทศ
8. ส่วนลดที่มีจุดประสงค์ให้มีการซื้อสินค้าจำนวนมาก คือส่วนลดในข้อใด
 - ก. ส่วนลดการค้า
 - ข. ส่วนลดเงินสด
 - ค. ส่วนลดการซื้อ
 - ง. ส่วนลดการขาย
 - จ. ส่วนลดที่แสดงไว้บนป้ายสินค้า

9. กิจการที่เป็นผู้ซื้อสินค้า ได้รับเงื่อนไขการขนส่ง F.O.B. Shipping point จะต้องปฏิบัติตามข้อใด
- ก. ไม่ต้องมีการชำระเงินค่าขนส่ง
 - ข. กิจการผู้ซื้อเป็นผู้ชำระค่าขนส่งสินค้า
 - ค. กิจการผู้ขายเป็นผู้ชำระค่าขนส่งสินค้า
 - ง. กิจการผู้ซื้อไม่ต้องชำระค่าขนส่งสินค้า
 - จ. กิจการผู้ขายไม่ต้องชำระค่าขนส่งสินค้า
10. ภาษีมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วยข้อใด
- ก. ภาษีรวม
 - ข. ภาษีศุลกากร
 - ค. ภาษีเงินได้นิติบุคคล
 - ง. ภาษีซื้อ และภาษีขาย
 - จ. ภาษีศุลกากรเพื่อการนำเข้าสินค้า

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 1

ตอนที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้ใจความสมบูรณ์

1. สินค้าหมายถึงอะไร?
2. ประเภทของหน่วยงานธุรกิจแบ่งตามลักษณะการดำเนินงานได้กี่ลักษณะ อะไรบ้าง?
3. ประเภทของหน่วยงานธุรกิจแบ่งตามรูปแบบของสถานประกอบการได้กี่ลักษณะ อะไรบ้าง?
4. เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีมีกี่ประเภท อะไรบ้าง?
5. เงื่อนไขเกี่ยวกับค่าขนส่งสินค้ามีอะไรบ้าง?
6. ในกรณีที่ผู้ซื้อจ่ายค่าขนส่งแทนผู้ขาย ผู้ซื้อและผู้ขายจะบันทึกบัญชีอย่างไร?
7. ภาษีมูลค่าเพิ่มหมายถึงอะไร?
8. อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มมีกี่อัตรา อะไรบ้าง?

ตอนที่ 2 แบบฝึกทักษะ

ข้อ 1 – 1 ในเดือนกรกฎาคม 2555 ร้านเป็นหนึ่ง ขายสินค้า ดังนี้

- ครั้งที่ 1 จำนวน 50,000 บาท ให้ส่วนลดการค้า 2%
- ครั้งที่ 2 จำนวน 25,000 บาท ให้ส่วนลดการค้า 5%
- ครั้งที่ 3 จำนวน 35,000 บาท ให้ส่วนลดการค้า 3%

- ให้ทำ
1. คำนวณส่วนลดการค้าทั้งสิ้น
 2. คำนวณราคาสุทธิของสินค้าทั้งสิ้น

ข้อ 1 – 2 เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2555 ร้านเพชรประดับขายสินค้าให้ร้านจอมใจเป็นเงินเชื่อจำนวน 45,000 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15,n/60 ต่อมาวันที่ 16 สิงหาคม 2555 ร้านจอมใจจ่ายชำระหนี้ให้ร้านเพชรประดับทั้งหมด

- ให้ทำ
1. คำนวณหาวันครบกำหนดชำระหนี้
 2. คำนวณหาส่วนลดเงินสด
 3. บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปของร้านเพชรประดับ และร้านจอมใจในวันที่ 1 สิงหาคม 2555 และวันที่ 16 สิงหาคม 2555

ข้อ 1 – 3 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2555 ร้าน ก.ไก่ ซื้อสินค้าจากร้านสมใจ เป็นเงินเชื่อจำนวน 24,000 บาท เงื่อนไขการส่งมอบ F.O.B. Destination เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15,n/30 ต่อมาวันที่ 5 กันยายน 2555 ร้าน ก.ไก่ จ่ายค่าขนส่งแทน 1,800 บาทและในวันที่ 20 กันยายน 2555 ร้าน ก.ไก่จ่ายชำระหนี้ให้ร้านสมใจทั้งหมด

ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปของร้าน ก.ไก่ และร้านสมใจ ในวันที่ 1 – 20 กันยายน 2555

ข้อ 1 – 4 ร้านสบายใจมีรายการค้าประจำเดือนตุลาคม 2555 ดังนี้ คือซื้อสินค้า จำนวน 65,000 บาทขายสินค้า จำนวน 125,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

ให้ทำ

1. คำนวณภาษีซื้อ
2. คำนวณภาษีขาย
3. คำนวณจำนวนเงินที่ต้องชำระภาษี/ได้รับคืนภาษี

ข้อ 1 – 5 ร้านชัยประดิษฐ์ มีรายการค้าประจำเดือนพฤศจิกายน 2555 ดังนี้

2555

พ.ย. 1 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 75,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

10 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ 55,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

18 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ 64,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

30 ขายสินค้าเป็นเงินสด 125,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

ให้ทำ

1. คำนวณภาษีซื้อ
2. คำนวณภาษีขาย
3. คำนวณจำนวนเงินที่ต้องชำระภาษี/ได้รับคืนภาษี